

Kirkerådet
Postboks 799 Sentrum
0106 OSLO

Dato: 07.09.2016

Vår ref: 15/5657 - 18 STR (16/28147)

Deres ref:

Høringssvar «Vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par» fra Biskop i Agder og Telemark, Stein Reinertsen

Jeg takker for muligheten til å komme med mine kommentarer til de foreslåtte liturgiene.

Innledningsvis vil jeg presisere at jeg fortsatt har den samme teologiske forståelsen av ekteskapet som jeg gir uttrykk for i Bispemøtets læreuttalelse i 2013 «Ekteskapet i evangelisk-luthersk perspektiv». Jeg forstår ekteskapet som et forhold mellom én mann og én kvinne. Etter min mening er det derfor ikke teologisk dekning for å utarbeide en liturgi for likekjønnede par og jeg er derfor imot at kirken vedtar disse liturgiene.

Samtidig er kirkemøtet nå sammensatt på en slik måte at det er et flertall for utarbeidelse av slike liturgier. I mitt høringssvar går jeg ikke nærmere inn på det som ligger til grunn for den nye teologiske forståelsen av ekteskapet i de foreslåtte liturgiene, men hvordan liturgiforslagene forholder seg til kirkemøtets vedtak om hvordan de nye liturgiene bør utformes.

1. Mener dere at liturgiforslagene (Ordning for vigsel og vigselsliturgi og forbønnsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par/) svarer godt til Kirkemøtets vedtak (KM sak 17/16)?

Generelt har man fulgt vedtaket godt opp, ved at man har laget en ny liturgi som ut fra sin utvidede forståelse av ekteskapet er konsistent hvis man har dette synet. Liturgiene er også formet på en slik måte (oppbygning, valg av formuleringer og valgmuligheter mm) at de ligger så tett opp til vigselsliturgiene av 2003 at de fremstår som «tilsvarende». Forslagene svarer derfor godt til Kirkemøtets vedtak.

Vedtaket punkt om at den skal kunne brukes av alle vil kunne skape noen utfordringer blant annet når det ikke er enighet mellom vigsler og brudepar om hvilken liturgi som skal benyttes i en vigsel av ulikekjønnede. Det er også flere andre situasjoner hvor det vil være behov for veiledning. Det er derfor viktig at Bispemøtet raskt utarbeider en veileder slik at det vil oppstå færrest mulig konfliktsituasjoner.

2. Er dere enige i å kalle ordningen «Vigselsordning for likekjønnede og ulikekjønnede par» / «Vigselsordning for likekjønna og ulikekjønna par»? Gi eventuelt forslag til en annen benevnelse.

Av hensyn til analogi med 2003-liturgien er mitt forslag at de benevnes «Vigsel 2017». Med undertittel «Vigselsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par».

3. Almennelige bestemmelser (s 1-2).

Jeg støtter bestemmelsene som er tatt inn i punkt 3 om at det er presten som velger liturgi. Den sikrer prestenes rett til å velge, men fanger samtidig ikke opp hele utfordringen med hensyn til valg av liturgi (se mitt svar under spørsmål 1).

Jeg anbefaler også at man i punkt 6 går tilbake til formuleringen «kan» i stedet for «bør» når det gjelder å bekjentgjøre vigselen for paret og ta det med i forbønnen. Dette er også i tråd med at denne praksisen i de aller fleste menighetene stort sett er fraværende. Formuleringen er den beste med hensyn til å leve med to syn i denne saken i kirken.

4. Den innledende teksten eller til punktene 1, 2 og 3 i forslaget til vigselsturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par?

Jeg deler Kirkerådets begrunnelse for at disse punktene i den nye liturgien må utformes på samme måte som i 2003-liturgien, og at det ikke gis mulighet for hilsenen: «... Vår skaper, frigjør og livgjører.»

5. De innledende ordene under punkt 4 Skriftlesninger («Gud har skapt oss [...] stå ved hverandres side livet ut»)?

Det er under de innledende ordene og valg av bibeltekster at de teologiske forskjellene mellom 2003-liturgien og de nye liturgiene for likekjønnede blir synlige. Det er ut fra en utvidet forståelse av ekteskapet logisk at man gjør de endringer som er foreslått. Jeg vil likevel foreslå at man ikke bruker ordene «Gud stadfester». I den gamle liturgien henviser denne formuleringen til to bibelord som konstituerer ekteskapet etter den klassiske forståelsen. Den nye liturgien har ikke to slike kjerneord fra Bibelen som den viser tilbake på. Derfor bør man si: «Når to mennesker velger å leve sammen i ekteskap, ber vi om velsignelse for dette fellesskapet.» Eventuelt: «Når to mennesker velger å leve sammen i ekteskap, stadfester vi dette fellesskapet ved å be om Guds velsignelse.»

6. Forslaget til to obligatoriske skriftlesninger og at disse skal være Sal 36,6-10 og 1. Joh 4,7-12? Angi eventuelle andre forslag til lesninger

Når det gjelder de nye valg av bibeltekster, er det vanskelig å finne enkelttekster å vise til. Samtidig kan det være krevende å finne noen tekster som er mer passende. Jeg foreslår videre at man bruker formuleringen fra 2003-liturgien: «La oss videre høre fra Guds ord.»

7. Punkt 7 Ekteskapsinngåelse.

Ingen forslag til endringer

8. Punktene 8 – 13 (Overrekkelse av ringer, forbønn, musikk/symbolhandlinger, salme, velsignelse, utgang).

Ingen forslag til endringer

9. Det er lagt til 4 nye skriftlesninger som en kan velge å lese. Bør noe tas ut og/eller andre skriftlesninger tas inn?

Bruken av 1. Mos 2,18-20. Det er særlig to grunner som gjør at jeg fraråder å bruke teksten. For det første er det en utfordring å kutte teksten slik at den avsluttes med ordene: «Men til seg selv fant mennesket ingen hjelper av samme slag.» For det andre utelater man da å nevne selve løsningen i teksten på problemet for mennesket at det er alene. Løsningen ifølge teksten er at Gud skaper kvinnen.

Bruken av Ruts bok. Teksten handler om noe annet enn en ekteskapsrelasjon, nemlig om relasjonen mellom en svigermor (Noomi) og hennes svigerdatter Rut. De er begge blitt enker. Ordene er Ruts ord om at hun ikke vil forlate sin svigermor på tross av at Rut er enke og Noomi oppfordrer henne: «Snu og gå tilbake...Måtte Herren gi dere begge trygghet og la dere finne et hjem, hver i sin manns hus (v.9)» Jeg er også svært usikker på om de fire siste linjene «Måtte Herren la det gå meg ille både nå og siden hvis noe annet enn døden skal skille meg fra deg!», bør leses. At Rut sier det, er forståelig, men ordene vil bli lest uten at de som hører dem kjenner sammenhengen. Etter min mening bør denne teksten derfor utgå.

I og med at liturgien skal kunne brukes også i vigsel av ulikekjønnede, er det et godt valg å ta med de to andre tekstene Matt 19,4-6 og 1. Mos 1,27-28a

10. Forbønsliturgi for likekjønnede og ulikekjønnede par.

Ingen kommentar.

11. Andre kommentar

Det er viktig at siste del av pkt 6 i KM sak 17/16: «Andre kirkelig ansatte bør også ha en tilsvarende mulighet til ikke å medvirke ved den kirkelige handling» blir videreført/gjentatt i forslaget til vedtak. Det er ikke fanget opp i alminnelige bestemmelser og vil være viktig for at vi skal kunne leve videre med to syn.

Med vennlig hilsen

Stein Reinertsen
biskop

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Kirkerådet

Postboks 799 0106
Sentrum

OSLO